

PREPORUKE EVROPSKE MREŽE MLADIH SAVETNIKA

Prava deteta u digitalnom
okruženju

ENOC

Evropska mreža Ombudsmana za decu

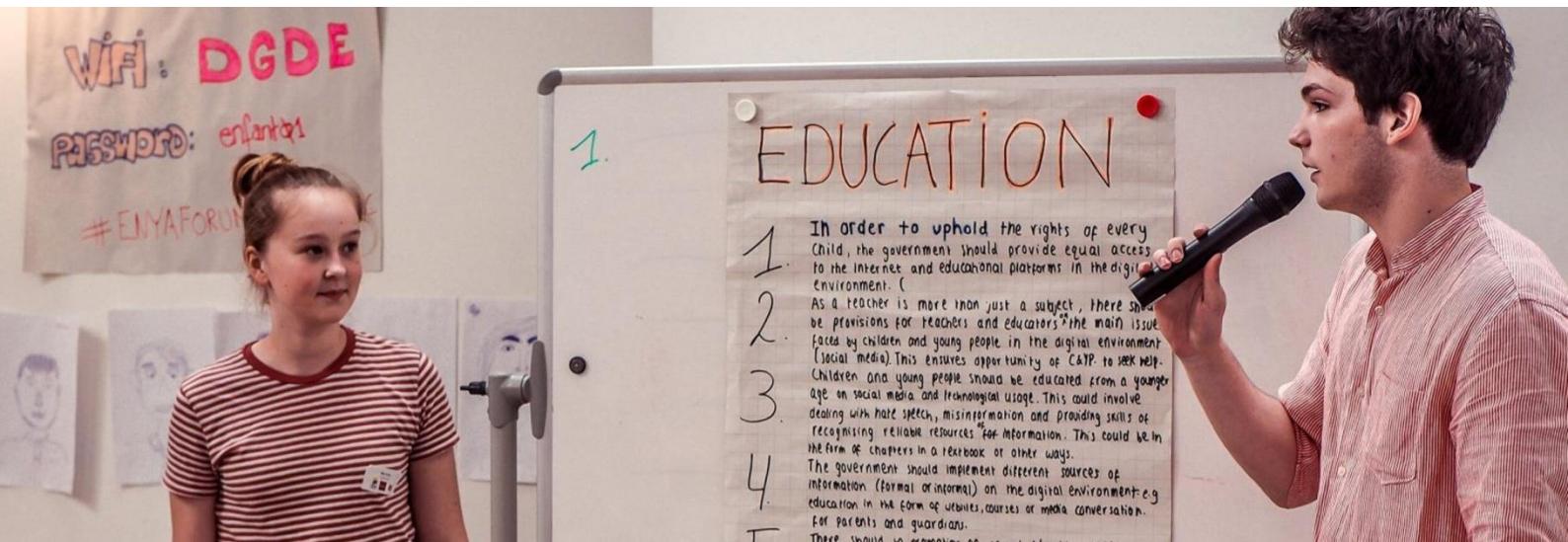
1. PRIVATNOST

1. Škole, roditelji/staratelji, mediji i vršnjaci moraju edukovati decu i mlade i njihove roditelje/staratelje o privatnosti na internetu.
2. Potrebno je da postoji veća svest o prekomernom deljenju informacija među mladima i roditeljima/starateljima. Roditelji/staratelji takođe moraju biti svesni prava svoje dece na privatnost: oni ne bi trebalo da objavljiju slike svoje dece na internetu bez njihove saglasnosti.
3. Trebalo bi da bude obavezno da kompanije koje vode društvene mreže traže od korisnika saglasnost pre nego što drugi dobiju mogućnost da objave njihov privatan sadržaj (slike, informacije...) na internetu. Pored toga, platforme društvenih mreža treba da nude pristupačan i pouzdan sistem prijavljivanja.
4. Kompanije koje vode društvene mreže treba da preuzmu odgovornost za lične podatke koje pružaju deca i mlađi. Ne treba im dozvoliti da ite podatke koriste u komercijalne svrhe bez pristanka mladih.

5. Evropa treba da učini obaveznim da kompanije imaju dostupne i lako čitljive uslove korišćenja, razumljive ljudima iz svih starosnih grupa.
6. Nacionalne vlade treba da budu podstaknute da obezbeđuju dostupne podatke kako bi se istakle najvažnije informacije i uslove u digitalnom okruženju i podigle svest o pravima mlađih u digitalnom okruženju (na primer, preko veb stranice).

2. OBRAZOVANJE

1. Da bi podržale prava svakog deteta, vlade bi trebalo da obezbede jednak pristup internetu i obrazovnim platformama u digitalnom okruženju.
2. Trebalo bi da postoje posebne odredbe za nastavnike i vaspitače o glavnim pitanjima sa kojima se deca i mlađi suočavaju u digitalnom okruženju. Na taj način će se obezbediti prilika za svu decu i mlađe da potraže pomoć.
3. Deca i mlađi treba da se obrazuju o društvenim medijima i upotrebi tehnologije na ranom uzrastu. Ovo obrazovanje bi moglo obuhvatati suočavanje sa govorom mržnje na internetu i dezinformacijama i trebalo bi da obezbedi deci i mlađima veštine kritičkog razmišljanja kako bi razlikovali stvarne i pouzdane informacije od lažnih.

4. Vlade bi trebalo da koriste različite izvore informacija (na formalni i neformalni način) o digitalnom okruženju za decu i mlade, kao i za njihove roditelje, staratelje i nastavnike.
5. Trebalo bi promovisati seksualno obrazovanje koje uključuje digitalno okruženje (na primer o rodu, rizicima od sekstinga, itd.) kako bi se promovisalo poštovanje na internetu i svest o seksualnom zdravlju. Ovo treba da dovede do prihvatanja i razumevanja različitosti.

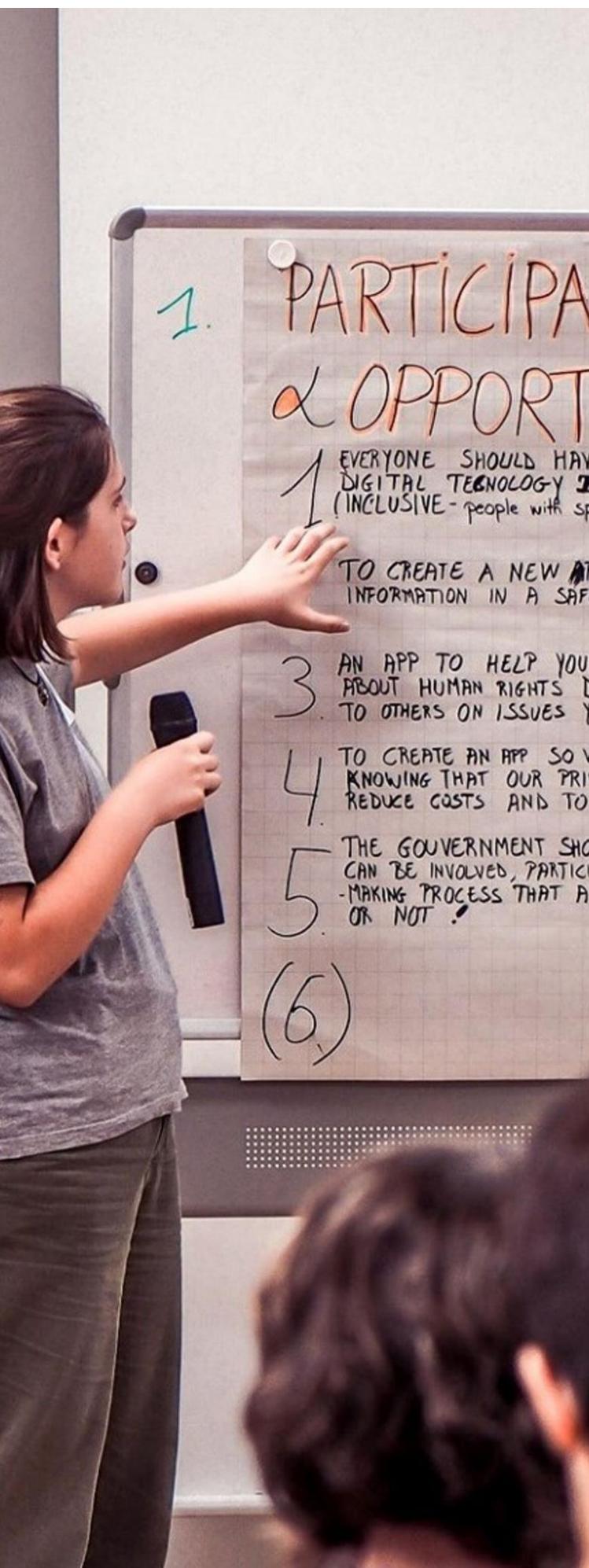
3. RIZICI & IZAZOVI

1. Deca i mladi treba da budu u mogućnosti da dobiju podršku od osobe iz okruženja ako imaju problema na internetu. Tu osobu treba da odrede deca i mladi, a ona može biti iz škole ili lokalne omladinske organizacije. To treba da bude osoba kojoj deca i mladi u potpunosti veruju. Ta osoba treba da bude obučena i treba da se kontinuirano usavršava u pružanju podrške deci i mladima. To može biti osoba koja je prošla kroz slično iskustvo.

2. U situacijama vršnjačkog nasilja na internetu ili sekstinga, važno je da i žrtva i počinilac dobiju podršku. Pored toga, važno je usredsrediti se na prevenciju, a ne na kažnjavanje. Stvaranje prijateljske i bezbedne atmosfere u školama, na primer, može sprečiti da se zlostavljanje na internetu dogodi.
3. Stav „nemoj to raditi“ prema sekstingu je neefikasan i zanemaruje stvarnost u kojoj danas žive deca i mladi. Škole bi trebalo da se bave temom sekstinga/ deljenjem golih slika, na treninzima o seksualnosti ili digitalnim medijima. Odrasli (roditelji, nastavnici...) takođe bi trebalo da dobiju ovo obrazovanje kako bi mogli da podrže decu i mlađe najbolje što mogu u rešavanju situacija slanja golih slika, govora mržnje na internetu, itd.
4. Deca i mladi bi trebalo da imaju pravo da razgovaraju o sekstnigu i nasilju na mreži u poverljivom okruženju, tako da se to ne saopšti njihovim roditeljima/ starateljima. Treba uspostaviti sistem vršnjačke podrške kako bi se deca i mladi mogli međusobno podržavati ako se neko suoči sa poteškoćama na internetu.
5. Lažne vesti zabrinjavaju decu i mlađe i mogu ih dovesti u opasnost. Stvaranje aplikacije ili internet strane koja može da proveri činjenice, može pomoći deci i mlađima da uoče lažne vesti.

4. UČEŠĆE & MOGUĆNOSTI

1. Digitalno okruženje treba da bude dostupno svima. Svi (mladi) ljudi trebalo bi da imaju pristup digitalnoj tehnologiji, uključujući besplatan bežični pristup internetu. Posebnu pažnju treba posvetiti dostupnosti digitalnog okruženja deci u osetljivom položaju (deci sa invaliditetom, deci odvojenoj od roditelja, deci u pokretu, alternativno zbrinutoj deci, deci u siromaštvu itd)
2. Trebalo bi razviti aplikaciju koja će pomoći deci i mladima da na zabavan i pristupačan način uče o ljudskim pravima i dečjim pravima.
3. Treba razviti opštu aplikaciju za zaštitu privatnosti dece i mladih. Ova aplikacija mora deci i mladima pružiti pouzdane informacije i mehanizam za pritužbe u vezi sa privatnošću. Deca i mladi uvek treba da budu uključeni kada vlade donose odluke i zakone koji na njih utiču. Vlade mogu uključiti decu i mlade u procese donošenja odluka putem učešća na internetu.

4. Odrasli uglavnom vide i spominju negativne stvari u vezi sa internetom.

Međutim, internet je uglavnom vrlo pozitivan. Treba podržati decu i mlade da na pozitivan način koriste digitalne medije – zabrana tehnologije (na primer zabrana mobilnih telefona u školama) nije dobar način da se deca i mladi nauče kako da je koriste: odrasli treba da imaju za cilj promovisanje pozitivnog korišćenja digitalnih medija od strane dece i mladih umesto da ih zabranjuju.

Projekt EMMS sufinansiran je programom „Prava, jednakost i državljanstvo“ Evropske unije (REC 2014-2020). Sadržaj ove publikacije predstavlja samo stavove ENOC-a i njegova je isključiva odgovornost. Evropska komisija ne prihvata nikakvu odgovornost za korišćenje informacija koje publikacija sadrži.

